

NÉPELEGYSEG

BRASOV-BRASSÓ

Szerkesztőség: Str. Argintarilor (Otyda-u.) 18, Telefon 2617-55
Kiadóhivatal: Piața Gh. Enescu (Rózsater) 2, Telefon 22-19
Kéziratokat nem ösztökél meg. Szerkesztőségét fogadó óra csb.
történet 16-18 óráig. Kiadóhivatali órák naponta 9-15 óráig

POLITIKAI NAPILAP

FELZŐS SZERKESZTŐ: KURKO GYÁRFÁS

Bejegyzve a brassói törvényszéken G. H. 1768/1944 szám alatt

Engedélyezte: Censura Militară a Pressei sub No. 1437.7.X. 1944

Előfizetés egy hónapra 4500 lei

HIRDETÉSI DÍJAK: Hírrovarban, hirdetésben, nyitlőben
300, közgazdasági közleményben 500 lei szavanként (legkeve-
sebb 20 sor). Kereset hirdetés négyzetcentiméterenként 300 lei. Gyász-
jelentés négyzetcentiméterenként 850 lei. Díjak előre fizetendők

A magyar szövetkezetek ügye

A demokratizálódás folyamata megindult. Ez azt jelenti, hogy Európa országai-
ban sor került a múlt végzetes tévedéseinek
kiküszöbölésére és valóban, újjáépítő
munka kezdődik új alapokon. Románia
sem lehet kivétel ebben és a Groza-kor-
mány minden nehézség ellenére, mely
minden előrehaladó lépését százszorosán
gátolja, erejét megfeszítve igyekszik meg-
felelni ennek a feladatának. Ez pedig azt
jelenti, hogy amit a kormányzat most
alapként lefejtett, annak teherbírónak kell
lennie, hogy maradandót lehessen rája
építeni.

Mindez önkéntlenül felülkelt az előtt,
aki az erdélyi magyar szövetkezetek ma-
rosvásárhelyi nagygyűlésére szóló felhi-
vást olvassa. A magyar szövetkezetek
ügye ugyanis elválaszthatatlanul össze-
függ az ország demokratizálásával. Ezek a
szövetkezetek ma teljesen kimaradtak
a kormányzat által kezdeményezett áru-
kiutalásból, amellyel ma a falusi lakosság
ellátását kívánják megoldani, halott ez az
élnél csaknem egy millió falusi lakost
érint. A moldvai és bukovinai szövetkeze-
teket három évi teljes adómentességben
részre vették, a szintén háborútol sújtott
Észak-erdély magyar szövetkezeit ki-
hagyták ebből a kedvezményből. A félv-
százados hagyományokkal rendelkező ma-
gyar szövetkezetek képviselőit nem vonták
be az új szövetkezeti törvényt előkészítő
bizottságba. Végül nem akarják elismerni
a magyar szövetkezetek központjainak a
tagszövetkezetek felett való ellenőrzési és
irányítási jogát.

Teljesen érthető, hogy ezek után a Ma-
gyar Népi Szövetség országos intézőbi-
zottságának legutóbb Brassóban hozott
határozata is komolyan rámutatott a ro-
mániai magyarság ama határozott kívá-
nására, hogy szövetkezeti számára a kor-
mányzat támogatásával az egyenlőjű
fejlődés, úgyszólván az Országos Szövet-
kezeti Intézettel való egyetértésben az
áruellátás és a gyűjtés lehetősége is a
tagok számarányának megfelelő mérték-
ben biztosítottassék. Adassék vissza a ma-
gyar népi szövetkezeti központnak a háló-
zat feletti önálló ellenőrzési és irányítási
jog, végül, hogy a magyar szövetkezeti
központ megfelelő képviseletet kapja-
nak az Országos Szövetkezeti Intézetben.

Az ország demokrata kormányzata az
új szövetkezeti törvénnyel most készül le-
rakni az eljövendő szövetkezeti élet és
munka komoly alapjait. Egy ilyen nagyje-
lentőségű törvény előkészítése kétség-
telenül csak megfelelő demokratikus lég-
körben lehet elvégezni. A Groza-kormány
helyes politikai irányvonala szavatosság
azért, hogy a törvény általános elvi szem-
pontból meg fog felelni annak a várako-
zásnak, amellyel a demokrata közvéle-
mény feléje tekint.

Igen fontos követelmény azonban az
is, hogy a most készülő törvény ne csak
alapvonalakban, hanem részleteiben is
megfeleljen a demokratikus eszmének.
Egy olyan országban, ahol a demokrati-
zálódás folyamatának egyik legfontosabb
jellegzetessége a nemzeti kérdések hely-
es megoldása, ez a kérdés minden gaz-
dasági természetű megoldásba is bejárat-
szik. Nem lehet tehát a szövetkezeti kér-
dést sem pusztán gazdasági tekintetű,
szektárius elméleti-felkészítés szempontjai-
val megoldani. A törvény részletes megvalósá-
sában mindenütt helyet kell kapnia a nem-
zeti kérdés demokratikus feldolgozá-
sának is, hogy ennek segítségével az új szö-
vetkezeti alkotmány tartós és időálló le-
gyen.

Valóban a legjobb időben hívták tehát
össze magyar szövetkezetek nagygyűlé-
sét április 9-10-ére Marosvásárhelyre.

A román kormány megszakította a diplomáciai viszonyt Franco tábornok kormányával

(Bukarest) A külügyminisztérium esü-
tőriőkön a következő közleményt adta ki:

„A román kormány megszakította a dip-
lomáciai kapcsolatát Franco tábornok
kormányával. A madridi román követség
személyzete utasítást kapott az országba
való visszatérésre.”

A fenti közleménnyel kapcsolatban Tá-
fárescu Gheorghe külügyminiszter és he-
lyettes miniszterelnök a sajtó képviselői
előtt a következőket jelentette ki:

— Románia ma megszakította a diplo-
máciai kapcsolatokat Franco tábornok
kormányával. Románia mindig kivette a
részét mindazon cselekedetektől, ame-

lyek révén a béke és a népek között való
egytütműködés politikáját valóra váltot-
ták. Ugyanakkor nem maradt távol a po-
litika keretében történő egyetlen kezde-
ményezéstől sem.

— Az utóbbi időben a nagyhatalmak,
amelyek a történelem előtt a felelősséget
viselik a béke megszervezéséért és a po-
litikai élet rendes mederbe való tere-
sért a világon, határozott ténykedésbe
kezdtek, hogy feltárják a Franco tábornok
rendszerében rejlő veszélyt és ezt a rend-
szert eltávolítsák. A madridi parancsural-
mi kormány ilyenformán időszertelenséget
jelent, amely megakadályozza valamennyi
demokratikus rendszer állandó célkitűzé-

sét: a nemzetközi együttműködést, amely
egyedül képes kivézetni az emberiséget a
legutóbbi háború által teremtett zűrzavar-
ból. Ez ellen az uralom ellen szöfal fel az
új demokratikus világ lelkiismerete.

— Jelenlegi helyzetében Romániának
nincs módjában más eszközzel kifejezésre
juttatni közösségét a világ-lelkiismeret
megnyilatkozásával, mintha megszakítja a
diplomáciai kapcsolatokat Franco tábor-
nok kormányával. E ténykedés alkalmával
azonban a román kormány nem feledkezik
meg arról sem, hogy kifejezésre juttassa
rokonszenvét és a román nép barátságát
a spanyol nép irányában

Aláírták a szovjet-perzsa egyezményt

A Szovjetszövetség a párisi békeértekezlet elhatalasztását kérte

(London.) Csütörtök este Párisban beje-
lentették, hogy Bogomolov párisi szov-
jet nagykövet Bidaült francia külügyi-
miniszternek jegyzőlevelt nyújtott át és abban
a május 1-re kitűzött békeértekezlet el-
hatalasztását kérte.

A francia hírgyűnkötség szerint a Szov-
jetszövetség a békeértekezlet elhatalasztá-
sát azzal az indoklással kérte, hogy a
béke előkészítésén dolgozó helyettes kül-
ügyminisztereknek nem volt elegendő ide-
jük, hogy befejezzék a volt csatlósállamok-
kal kötendő békeszerződés meg-
szerkesztését.

A Reuter újságkötség híradása szerint
a brit kormány úgy véli, hogy a békeérte-
kezlet meg lehet kezdeni a kitűzött
időpontban és a tárgyalások során ren-
deznek ebben az esetben a még meg nem
oldott kérdéseket. Az Egyesült Államok
kormányza szintén foglalkozott az elha-
lasztás ügyével, de álláspontja még nem
került nyilvánosságra.

(London.) Teheránban csütörtökön alá-

írták a két ország között függőben lévő
kérdések elrendezésére vonatkozó szov-
jet-perzsa egyezményt. A perzsa kormány
csütörtökön hivatalos közleményt adott
ki, amely szerint Gavan Szultaneh perzsa
miniszterelnök Moszkvában megkezdett
tárgyalásait Teheránban folytatták s a
tárgyalások során teljes megállapodás
jött létre a két szomszédos ország között.

Az egyezmény elsősorban 1946 március 24-től
a szovjet csapatokat 1946 március 24-től
kezdődően másfél hónap alatt kivonják
Perzsa területéről. Az egyezmény máso-
dik pontja értelmében perzsa-szovjet ve-
gyes követség alakul. A vegyes kö-
vetség feladata a megalkakulására vonatkozó
törvényt a szovjet csapatok kivonásának
megkezdésétől számított 7 hónapon belül
a parlament elé terjesztik szentesítés vé-
gett. Az egyezmény harmadik pontja ér-
telmében a perzsa kormány kötelezettsé-
get vállal, hogy a szovjet csapatok vissza-
vonulása után békés megállapodást köt
Aszerbajdzsán tartomány vezetőivel. E tar-

tományban a lakosság óhajának megfele-
lően demokratikus újításokat vezetnek be.
(Athén.) Mint a Reuter újságkötség
Athénből közli, Damaschinos Görögor-
szág kormányzója lemondott tisztségéről
és elhatározásáról távirati úton értesít-
ette a Londonban tartózkodó György gö-
rög királyt is.

Damaschinos elhatározása még kuszál-
tabbá teszi az amugy is rendkívül bonyo-
lult görög helyzetet. Görögországban még
ma sem hozták nyilvánosságra a vasár-
nap választások pontos eredményeit, mi-
után a választások körül elkövetett hamis-
ítások teljes zűrzavart idéztek elő. Ennek
ellenére Pulicisz semmitőlseki elnök ve-
zetésével megalakult az új pártközi kor-
mány, amelyben három tárcza kivételével
az összes miniszterek a néppárt sorából
kerültek ki. Tsaldaris máris bejelentette,
hogy április 29-én a parlament összehí-
vekor a kormány azonnal kéri fogja,
hogy rendezzenek népszavazást a király-
ság visszaállítása kérdésében.

MIT TARTALMAZ AZ ÚJ LAKBÉRTÖRVÉNY? Több mint kétszeres lakbérémelés el- nében hosszabbítják meg a szerződéseket

(Bukarest) A fővárosi lapok tájéko-
ztatások közölnék a rövidesen megjele-
nő lakbértörvényről, amelyet tudvale-
zőleg az igazságügyminisztériumban a
háztulajdonosok és a lakbérlet kívánsá-
gának megfelelően dolgoztak ki. Noha
a törvény végleges megsejvegezése
még nem történt meg s így egyes intéz-
kedéseken módosításokat is eszközöl-
hetnek, a legfontosabb rendelkezések
bizonyára többé nem sokat változnak.
Eszerint az új törvény két évvel —
1946 április 23-tól 1948 április 23-ig
meghosszabbítja a lakásokra, üzletke-

lyiségekre, gyártelepekre vonatkozó
lakbérszerződés érvényességét. A
meghosszabbítás feltételei azonban a
bérlet és bérlettel jellege szerint vál-
toznak. Így a köztisztviselők az 1945. á-
prilis 23-án fizetett lakbér kétszeresét
kötelesek fizetni a lakbérszerződésük
meghosszabbítása ellenében. A legtöbb
lakbért a fényűző jellegű nyilvános hely-
ségeket fizetik a bérlet meghosszabbítá-
sáért. Az átlagos lakbérlet bérösszegét
még nem állapították meg véglegesen,
de ez feltétlenül meghaladja majd az
1945. április 23-án fizetett lakbér két-

szerezet. Lapértékelések szerint a lak-
béremelés végleges megállapítása az-
ért húzódott el, mivel azzal a tervvel
foglalkoznak, hogy a bért több mint a
kétszeresére emelik fel s a lakbér ké-
tszeresét meghaladó összeg az államot kí-
lételné meg. Így tehát most annak a meg-
állapításra marad hátra, hogy az egyes
bérlet milyen összeget fizessenek be az
államnak. A kérdés elrendezésére a tör-
vényjavaslat elkészítői érintkezésbe lép-
tek a pénzügyminiszterrel.

Az állami ingatlanokban lévő üzlet-
helyiségeket vagy egyéb bérlet helységeket
szabad árérték alapján adják ki,
amékkor, hogy a régi bérlet bármely
előnyben részesülhetnének.

Az új lakbértörvény a méltányosság
elve alapján módot kíván nyújtani arra
is, hogy a jelenleg bérletben élő háztu-
lajdonos beköltözhesse lakásába.
Végül az új törvény döntőbírószégek
létesítését írja elő a lakbérösszegek
megállapítása körül felmerülő nézet-
eltérések elrendezésére.

Meggyorsul a hadifoglyok hazaszállítása

(Budapest) Amint az „Új Szó” a Vörös Hadsereg magyarországi lapja je-
lenti, a tavasz beálltával a hadifoglyok már folyamatosan levő hazaszállítása me-
gokszorosodik. Átlagosan 3—4000 hadifogoly érkezik hetenként.

A Szovjetszövetség mérhetetlen nagylelkűsége alapján még a békekötés előtt
hazajöhet a hadifoglyok legnagyobb része. Nemcsak a betegek, hadirokkantak, láb-
badozók, jönnek, hazaengedik az egészségesekeket is, legénységeket, tisztakat egy-
aránt.

Helyesen tették, hogy a nagygyűlésre
meghívták Alexandrescu Anton szövetke-
zeti minisztert, Lupu Marint, az Országos
Szövetkezeti Intézet vezérigazgatóját és
Dragomir Ioant, az OSZI észak-erdélyi fő-
felügyelőjét. Így ennek a hatalmas tag-
létszámu, 95 százalékosan falusi jellegű,
fél-százados hagyományával meyen a
népbe begyökerezett szövetkezeti hálózat-

nak a szükségleteit, sajátos érdekeit és
kívánságait közvetlen személyes tájéko-
zódás révén fogja megismerni az ország szö-
vetkezeti minisztere, az ország Szövetke-
zeti Intézetének vezérigazgatója és er-
délyrészi felügyelője ezekben a napokban,
amikor a marosvásárhelyi nagygyűlés de-
mokrata nyíltsággal az ország színe előtt
feltárja és megtárgyalja ezeket a népi

NAGY MIHÁLY

== HIREK ==

Fapár

Vasárnap, 1946. április 7. A nap 6 óra 27 perckor kel és 6 óra 38 perckor nyugszik. — Kat.: Feketeváros. — Prot.: Herman. — Ort.: Nb. 5. van Zaidé: 3708 év, Nisan hó 6.

Hétfő, 1946. április 8. A nap 6 óra 24 perckor kel és 6 óra 40 perckor nyugszik. — Kat.: Dénes ptk. — Prot.: Lidia. — Ort.: Herodion. — Zaidé: 3708 év, Nisan hó 7.

Brassói mozgóképműsora

Aro: Beldog idők (magyar film) — Astra: Keresztelés (magyar film). — Capitol: Elő halott. — Corso: Csakdunk székelye (magyar film). — Lumina: Aki mer, az nyer. — Redut: Egy téli éjszaka álma. — Románia Liberă: Kilenc ember. — Scala: Az ártatlan ember (III. rész).

Szolgálatos gyógyszerértékesítők Brassóban

Szombaton: Tulliu, Szabadságtér 1. és József, Kút utca 7.
Vasárnap, Domnariu, Szabadságtér 13. és Kugler, Hosszú utca 73.
Hétfőn: Cutaanu, Hosszú utca 1. és Velth, Vasút utca 53.

Többszörös bűnözőt fogott el a brassói rendőrség. Seitan Alexandru 23 éves hosszafutási lakos Căciula Mihail türkösi lakostól 470 ezer lejé vett fel azzal az ígérettel, hogy részére különböző árucikkeket vásárol. Az összeggel azután megszökött és mint ahogy a nyomozás során kiderült, a pénz Bukarestben, Aradon és Plojesten költötte el. Ugyancsak a fentnevezett a brassói hosszafutási kisvasúton ellopott pár cipőt tartalmazó irattáskát. Seitan Alexandru a rendőrségnek most sikerült elfognia. Kiderült, hogy Seitan több esetben volt már büntetve és 1943-ban a brassói hadbírság mint katonaszökevényt 35 évi nehéz börtönnel ítélt. Büntetéséből csak egy évet töltött ki, mert szabadlábra helyezték. Azóta ismét a régi mesterségét folytatta. A vallás során kiderült, hogy több betörés és lopás terhére a lelkismeretét.

„A Szovjetszövetség népeinek barátsága” elnevezéssel kiállítás nyílt a fővárosban. A Szovjetbarátok Társasága (ARLUS) a Szovjetszövetség külföldi kapcsolatait ápoló egyesület (VOKS) támogatásával a fővárosi Dalles tereben kiállítást rendezett. A kiállítás megnyitására a kormány képviselőit jelen volt Constantinescu-lasi tájékoztatóügyi miniszter, Kaffaradze bukaresti szovjet nagykövét, Parhon professzort, a Szovjetbarátok társaságának elnöke és a román szellemi élet több más vezető személyisége.

Vallásos estély. Április 7-én, vasárnap délután 5 órakor a brassói református templomban az evangélikusok nagyható befejezésű vallásos estély lesz. Műsoron alkalmi előadások, szavalatok, ének és zenei számok szerepelnek. Az egyház tagjait és az érdeklődőket ezúton is meghívja a Nőszövetség.

Újabb munkabeszüntetés az Egyesült Államokban. A detroiti villamosvezetők elhatározták, hogy béremelési követelésük visszautasítása miatt beszüntetik a munkát. Detroitban naponta 2 millió ember utazik a közúti villamoson. A munkabeszüntetés következtében megbénuló villamosforgalom miatt a munkások nem juthatnak ki a gépkocsi gyárakhoz s így ebben a munkában is nagy fennakadás várható.

Konfirmációi vallásvizsga. A brassói magyar evangélikus egyházban a konfirmációi vallásvizsgát vasárnap április 7-én délután fél 4 órai kezdettel tartják meg.

Bukarestben 3500 lej egy cukrászsütemény. A főváros egyik divatos cukrászdájában egyik napról a másikra 1000 lejről 3500 lejre emelték a sütemény árát. A fővárosi ilapok egyhangúan tiltakoznak a hihetetlenül magas ár ellen, mert ha bár a cukrászsütemény nem közszükségleti cikk — az áruháznak ez a foka megengedhetetlen.

Új ezüst 25.000 lejes. A pénzügyminisztérium az állami pénzverdén keresztül 50 milliárd értékű 25.000 lejes ezüstpénzeket hozott forgalomba.

Megalakult a Bánsági Magyar Írók Szervezete. Temesváron, a Magyar Népi Szövetség székházában az elmúlt vasárnap mondotta ki

Katonai tanulmányi haladékokat kapnak az egyetemi hallgatók

(Bukarest, Rador) A nagyvezérkar közleményét adott ki, amelyben meghatározza azokat a feltételeket, amelyek szükségesek az egyetemi hallgatók tanulmányi haladéka elnyeréséhez az 1946—47. tanévre.

1. Tanulmányi haladást kaphatnak: a) Az egyetem valamennyi karának hallgatói, kereskedelmi akadémiai hallgatók és hasonló főiskolák hallgatói a kar elvégzése és legfeljebb 26. életévük betöltéséig. b) Az orvosi, állatorvosi, gyógyszerészeti és műegyetemi kar hallgatói karuk elvégzéséig és legfeljebb 28-ik életévük betöltéséig. c) Teológiai hallgatók karuk elvégzéséig és legfeljebb 27-ik életévük

betöltéséig. d) Azok a külföldön tanuló egyetemi, vagy főiskolai hallgatók, amelyek a közoktatásiügyi minisztérium egyenjogúknak ismer el és ahol szintén élnek a katonai haladék jogával. e) Valamennyi 8 éves középiskola utolsó osztályos tanulója. f) Azok a szemináriumot, illetve teológiát végzett ifjak, akiket a főiskola elvégzése után nem szenteltek fel, a felszentelésig kaphatnak haladékokat.

2. Tanulmányi haladékokat a következő feltételekkel nyújtják:

a) Minden tanulmányi évre egyetlen haladást nyújtanak. b) Az ismétlésre utasított középiskolás tanulók nem kérhetnek

tanulmányi haladékokat. c) Papnövendékek csak abban az esetben kaphatnak további haladást, ha a vallásügyi minisztérium által láttamozott felszentelési szerződést mutatnak be.

Nem részesülhetnek tanulmányi haladékokban azok, akik bizonyítottan államellenes cselekményt fejtettek ki, akik fegyverrel harcoltak az ország és a szövetséges nemzetek ellen.

A haladék iránti kérvényt az illető korszályi bevonulása előtt legalább 30 nappal kell benyújtani az illetékes hadkiegészítő parancsnokságon.

Gyergyó népe az állami kórház régi kerekeinek visszaállítását sürgeti

(Gyergyószentmiklós, a N. E. kiküldött munkatársától) Gyergyó és népe aggodalommal tekint az állami kórház felé. Ez a kórház mindig egyike volt a Székelyföld legnagyobb forgalmu egészségügyi intézményeinek. A vidék körülbelül 100—120 ezer főnyi lakosságánál végzi el az egészségügyi szolgálatot.

1944 év őszén, — akárcsak többi kórházunkat, — ezt is kifosztották. Csak a csupasz falak maradtak ott. A régi főorvos, valamint a város áldozatkészsége azonban megértette az intézmény fontosságát. A főorvos lelkes munkája, a város lakosságának áldozatkészsége csodát teremtet. Ma már, ha vannak is hiányok, nehézségek, a legfőbbeket kiküszöböltük.

Régebben a kórház állandóan 100—120 betegét látta el. Két osztállyal, egy sebész és belgyógyász főorvossal, két alorvossal és egy segédorvossal működött. A segédszemélyzet száma 34 volt.

Most a két osztályt megszüntették. Az öt orvos helyébe csupán egy főorvost és

két alorvost engedélyeztek. A segédszemélyzet létszámát pedig tizenegyre csökkentették.

Ugyanakkor több felől halljuk a panaszt, hogy az intézmény régi főorvosát, akinek demokratikus magatartása közismert, alorvosként helyezték el a kórházban. Az idős főorvos helyébe, aki iránt a környék lakossága mindig bizalommal volt, egy egészen fiatal főorvost neveztek ki.

A helyi politikai és társadalmi szervezetek, élükön a Magyar Népi Szövetséggel, emlékiratot juttattak el az illetékes felsőbb hatóságokhoz. Kérték ebben a két osztály visszaállítását, megfelelő számú orvosi kar, ápoló-személyzet kinevezését, valamint a régi főorvosnak, — akit egyébként annakidején az ODA is javasolt — állásába való visszahelyezését.

Gyergyó lakossága kiemeli, hogy a kérések elintézése nem ütközik semmi akadályba.

(h. e)

Gazdátlan lelkek

Az elmúlt hét egyik napján jelentették a rendőrségnek, hogy egy alberti kamrában holtan fekszik két öreg csavargó. A rendőrség nem sietett a vizsgálattal, ami érthető is, hiszen száz és száz olyan élő után kell nyomoznia, akik naponként, sőt óránként súlyos károkat okoznak a társadalomnak. A két öreg halott pedig már nem árt senkinek.

Végül a tulajdonos többszöri sürgetése után kiszálltak a helyszíre. A nyomorúságos kamra padlóján, hiányos öltözködésekben feküdt a két halott öregember. Akkor már több mint egy hete elhalt, hogy lelkük elhagyta a romlandó porhüvelyét, amelyen tetvek és férgek hada lakmározott. Személyazonosságát igazoló okiratot egyiknél sem találtak. A szomszédok vallomásaiból tudták meg, hogy az egyiket István bácsinak, a másikat Gyuri bácsinak hívták, s hogy mindketten koldulással éltek. Napközben kiültek a templomok és mozik elé, esténként pedig a rongyos sapkáikba hullt fillérekbe lelták magukat.

Halálukat a szesz okozta. Először István bácsi hagyta itt az árnyékvilágot, halálával mérhetetlen keserűséget okozva cimborájának. A magára maradt Gyuri bácsi elkeseredésében a szeszen keresett vigasztalást. Pálinkára, nemes itálakra nem telt a napi keresetből. (Mióta aprópénzhiány van, rosszul megy a koldusoknak, 500 vagy 1000 lejt kevesen adnak.) Eppen annyi pénze volt csak, hogy egy

negyedliter denaturált szeszt vehetett. Az öreg lekortyolta a illaszintű, facsarószaú folyadékot és lefelé fordult halott komája mellé. Fel sem kelt többé. A negyedliter szesz átrángatta őt is az örökkévalóságra.

Ostoba kis történet ez, nem is volna érdemes írni róla, mikor ma annyi más fontos, komoly és életbevágó esemény foglalkoztatja az embereket. Két öreg csavargó halála, mi érdekes van ebben? Ha esetleg felfedezték volna a kivizsgálásnál, hogy a két halott azonos két ismert rablógylóssal, akik megszöktek az igazságszolgáltatás elől, vagy mondjuk két híres művésszel, akik öregkorukra az emberekől elfeledve ide jutottak! Ez igen. De így? A hatóságok meg is adták a temetési engedélyt.

Hogy mégis megiródtott rövid történetük, ennek az oka... Nem, nincs is oka. Szokásból történt csupán. Az utolsó őszi legyeket sokszor megénekeltek az írók és a költők. Ez a két öreg gazdátlan lélek is ilyen fáradt őszi légy. Olyan idők jönnek, amikor minden embert számbavesznek majd. Az árvákban otthonokat építenek. A munkára alkalmatlan rozsdátörőket tisztességes aggménházakba viszik. Talán még a csavargók, bolondok és iszákosok megmentésére is kitalálnak valamit. Gyuri bácsi és István bácsi a két öreg koldus a régi társadalom gazdátlan lelkeinek sorában az utolsó őszi legyek. Ebben a reményben íródott ez a történet. s. b.

Megalakult a brassói cipőipari munkások termelő szövetkezete

Munkáslevelezőnk írja:

Mi, brassói bőr és cipőipari munkások, hosszú, fáradtságos munka után végre megalakíthattuk Brassó első láb-beli készítő termelő szövetkezetét. Nem volt könnyű megőrizni a reakciós és maradi elemek akadékoskodásait e téren. Mással a borulató munkások kétségeit kellett eloszlatnunk és meggyőznünk őket arról, hogy csak a szövetkezet tudja a munkások gazdasági igényeit kielégíteni a termelő munka területén és csak ez tud erősebb lendületet adni annak kitarással. Végre is sikerült a nehézségeket legyőzni és ma élünk és vagyunk.

Igaz, a háború okozta nyersanyaghiány nagyban érezteti hatását és nagyban gátolja termelő szövetkezetünk munkánk teljes kifejlődését. De demokrata kormányzatunk megadja a lehetőséget, hogy a közvetítő kereskedelmet kikapcsolva, közvetlen dolgozhassunk a gazdasági ellátó szervek részére. Emellett elegendő tesszünk olyan magánosok rendelkezéseinek, akiknek saját anyaguk van. Árszámításainkból hiányzik az üzérkedés. Emellett igyekszünk a legkényesebb igényeket is kielégíteni ezen az áron. Híszsűk, hogy ezen az uton haladva közmelegedést találunk ki munkánkkal és szerény erőnkhez mérten szövetkezetünk révén a gazdasági újjáépítő munkából is kivethetjük a részünk.

Németh István

A Székelyföldön nincs elég magyar orvos

(Csikszere, a N. E. munkatársától).

A magyarság orvoskérdése Erdélyben — különösen pedig a Székelyföldön csöppet sem mondható megnyugtatónak. A háború szinte megtörlözte a betegek létszámát, az előrelátási nehézségek ugyan csak nem kedveznek annak, hogy egészségügyünk helyzete nyugvóponttra jusson.

A háború előtti években Románia 1525 orvosa közül csupán 271 volt magyar. Későbbi években a helyzetben javulás állt be. Most azonban a magyar orvosok száma csaknem egyharmadára esett vissza. Holott éppen most — a háború után — kellene mennél több orvosnak az egészségügyi szolgálatában működnie.

Itt véleményünk szerint a Csíki Magánjavaknak kell a nép segítségére állnia. Az eddigi két orvos ösztöndíj semmiesetre sem lehet elégséges, hogy a székelység egészségügyi szolgálatát ellássa. A szímet mindenképpen fel kell emelni.

* Hakoah, Brassó, vasárnap április 7-én, este 6 órakor teadélután rendez a Regal kávéház termeiben. Klubunk tagjait és pártolóit ezúton hívja meg a rendezőség.

* Bélyeggyűjtők figyelmébe! „Cercul Filatic Braşov” megalakulására felhívjuk az összes bélyeggyűjtők figyelmét. Bejelentések előjegyzése 1946. április hó 15-ig a „Filatic pentru Toţi” címmel Kapu-utca 7. szm.

* Orvosi hír. Dr. Fischbach H. Bécsben specializált tudó (pneumotorax) és belgyógyász Brassó, Kapu-utca 44. rend. d. e. 10—1 és d. u. 4—6 között. Telefon 28.09.

A perzsa kérdés

Teheránban aláírták azt a szovjet-perzsa egyezményt, amelynek előzményeit és hátterét igyekszik feltárni alábbi cikkünk:

A Szovjetszövetség és az iráni kormány között hónapok óta tárgyalás folyik arról, hogy az iráni kormány hajlandó-e biztosítani a jövőben is, hogy idegen petroleumtársaságok ne meríthessék ki azokat az olajforrásokat, melyek Szovjet-Azerbejdzsán petroleummedencéit is táplálják. Észak- és Dél-Azerbejdzsán egész területe ugyanis egyetlen hatalmas petroleummedence. Brit és amerikai petroleumtársaságok régóta szemet vetettek ezekre a gazdag olajforrásokra, melyeknek kitermelését amakkor politikai és katonai tervekkel kötötték össze. Mondanunk sem kell, hogy ezek a tervek a Szovjetszövetség irányában nem voltak barátságosak. Bár a petroleumszolgáltatás a vidéken a múlté, ma a Szovjetszövetségnek megvan a maga jó oka arra, hogy határterületén ne engedjen települni olyan erőket, melyek bekéjét bármikor megzavarhatnák. A teheráni kormánnyal folytatott tárgyalásai ezt a biztonsági célt szolgálják.

Visszont más tényezők igyekeznek minél több akadályt gördíteni a szovjet-iráni megegyezés elé. A szovjet-iráni kérdésnek a biztonsági tanács előtti felvetése szintén csak arra jó, hogy a tárgyalás, mely Moszkva és Teherán között már jó úton haladt és a részletek kérdésében is a megegyezés szakaszába jutott, újra megakadjon. Mint ismeretes, a Szovjetszövetség kormánya visszarendelte csapatait Irán területéről és ezek a katonai erők, melyek a nemzetközi szerződés alapján a rend és a béke fenntartása végett állomásoztak itt, gyors ütemben térnek vissza hazájukba.

A Szovjetszövetség küldöttsége és ennek vezetője, Gromiko washingtoni nagykövete ezért jelentette ki, hogy az iráni kérdés megvitatását legalábbis április 10-ig függeszték fel. A biztonsági tanács többsége nem fogadta el ezt a javaslatot, mire a szovjet küldöttség otthagyta a biztonsági tanács ülését, kijelentve, hogy április 10-ig nem hajlandó az iráni kérdés vitájában résztvenni.

Jellemző a párisi Francitour c. lap megjegyzése: „Lehet, hogy a válság súlyos, mivel az Egyesült Nemzetek Szervezete még fiatal és szabályai még nem alakultak ki teljesen. Amerikában máris szemérem hányják Byrnesnek, hogy az angolokkal ilyen kényes helyzetbe sodortatta magát. Mindenki tudja, hogy a biztonsági tanács ülésén a hallgatók első sorában helyet foglaló iráni nagykövete mögött ott ül az olajforrások árnyéka is, most még inkább, mint valaha.” A konzervatív La Nation című lap így jellemzi a válságot: „A brit és amerikai vezetők ügylátszik nincsenek elragadtatva olyan kétoldalú orosz-iráni szerződés kitalálásaitól, melyben az a két állam London és Washington megkérdezése nélkül rendelkezik a hatalmas olajforrások fölött?”

Amerikában ugylátszik, nem szívesen látják az iráni kérdésnek ezt a kellemetlen fordulatát. És Byrnes, az Egyesült Államok külügyminisztere sietve kijelentette, hogy az amerikai küldöttségnek egyedüli szándéka az iráni kérdéssel kapcsolatban felmerült eljárás módszeres megvitatása. A kérdés érdemi tárgyalását azonban nem kívánja.

Az iráni kérdést hamarosan követi az iráni kérdés is. Irák, vagy régi nevén Mezopotámia az ottomán birodalom bukása óta olyan független ország, mely eleintén brit fennhatóság alatt állott, most pedig ugynevezetten Anglia erkölcsi védelme alatt áll. Ezt az erkölcsi védelmet tekintélyes számú brit megszálló csapatok biztosítják. Irák fontosságát szintén tekintélyes petroleumforrásainak köszönheti. Az iráni kormány az iráni kérdésről brit fennhatóság alatt állott, most pedig ugynevezetten Anglia erkölcsi védelme alatt áll. Ezt az erkölcsi védelmet tekintélyes számú brit megszálló csapatok biztosítják. Irák fontosságát szintén tekintélyes petroleumforrásainak köszönheti. Az iráni kormány az iráni kérdésről brit fennhatóság alatt állott, most pedig ugynevezetten Anglia erkölcsi védelme alatt áll. Ezt az erkölcsi védelmet tekintélyes számú brit megszálló csapatok biztosítják. Irák fontosságát szintén tekintélyes petroleumforrásainak köszönheti.

„Igaza volt dr. Groza Péternek”

Mit értek el a magyar művelődés képviselői bukaresti látogatásuk alkalmával?

Galaction Gala és Kereszturi Dezső bucsuzólul megölelik egymást

(Bukarest, a N. E. tudósítójától.) Mire e sorok napvilágot látnak, a Bukarestben járt magyar küldöttség már rég megérkezett otthonába. Mintegy hatvan magyar — a magyarországi közművelődési élet legkiválóbbjai — tartózkodott egy héttig a román fővárosban. A magyar vendégeket szeretet és barátság fogadta mindenütt. Fiatal román leányok szinte megölték Jávort Pált kéjgyért, az előadások közönsége tombolt Székely Mihályért, Patócs Katóért, Tatar Györgyért. És amilyen nagy sikere volt a nyilvánosan fellépő magyar művészeknek, ugyanolyan baráti szeretet övezte körül a többi vendégeket a tárgyaló asztalok mellett. A román művészeti élet nagyjai, Galaction Gala, Eftimiu Victor, Cocea N. és még számosan szóban és tettben mutatták ki nagyvadászúságukat. Az újságírók baráti ebédet adtak tiszteltükre, román tudósok, köztük Parhon orvostanár és mások hívták meg őket és kötötték velük igaz barátságot.

Szinte lehetetlen egy cikk keretében összefogni mindazt, amit a magyar vendégek Bukarestben átéltek. Erről nem cikket, de egész könyvet kellene írni.

Az újságírók baráti ebédjén történt. Dr. Groza Péter miniszterelnök beszédet mondott és megemlékezett a március 15-iki ünnepségekről is. Így: „A március 15-iki ünnepségeken elhangzott a Kossuth-nóta és mégsem dőlt össze az Atheneul-Roman boltozata. Ezért a notáért két-három év előtt még súlyos büntetés járt Szegeden, Debrecenben és egész Magyarországon.”

Csakugyan! Az Atheneul-Roman boltozata valószínűleg korábban sem dőlt volna össze. De a nota elénkölje Romániában súlyos fegyházbüntetést, Magyarországon börtönt kapott volna. Mert két év előtt Romániában is, Magyarországon is súlyosan büntették azokat, akik fel merték ujjani az 1848-as forradalom és Kossuth Lajos szellemét és akik szóval és tettel küzdöttek a magyarságot több száz év óta rabigában tartó német betolakodók ellen.

Az írói találkozó közvéden hangulat uralkodott. A felszólalók csak néhány emberhez beszéltek. Nem szónokok álltak az ezerfű hallgatóság előtt, hanem emberek beszéltek emberekhez. Természetesen, egyszerű szavakkal mondták el mondanivalójukat és így azoknak sokkal nagyobb súlya volt. A beszélgetések és tárgyalások valóságos eredményei csak a jövőben fognak megmutatkozni, de már most is érezhető, hogy a további munkát

elősegítő egészséges légkör a bukaresti találkozón megteremtődött.

A véletlen hozta magával, de azért jelképként hat, hogy a felszabadult Magyarország művészi életének vezetői éppen a magyarság szabadságünnepén találkoztak először a megújodott demokratikus Románia művészi életének kiválóságaival. 1944-ig a pesti irreducens szobrok hirdették Magyarországot álláspontját. Romániában pedig a bezárt magyarnyelvű iskolák és a magyar nyelv használatának eltiltása jelezte, hogy a korábbi román kormányok miként intézték a magyarság sorsát. Pedig a román-magyar barátságunk voltak szószólói a múltban is. Valószínűleg sokan emlékeznek még Urletianu Radura, a temesvári szimfonikus zenekar volt karmesterére, aki mintegy tíz esztendője elő mérte adni a Psalmus Hungaricus-t. Ezért a tettért azonnal felelősségre vonták és az érzékenylekkel zenész a meghurcoltatás elől az öngyilkosságba menekült.

Voltak még mások is, de csak kevesen mertek szembeállni nyíltan a gyűlölködés rendszerével. Csak erős jellemű, kővelkeszetesen demokratikus gondolkodású emberek harcoltak. Ők védtek az elnyomottak és így a magyarok érdekeit is. Őket viszont minden eszközzel üldözték a reakció.

Ma általános felszabadulásunkkal egyidejűleg szabaddá vált a magyar-román közlekedés is. Felszabadulásunk még újkunk, még szorít, mint az új cipő, sokan még hamis sikon keresik a szabadságot és nacionalista ábrándokat kergetnek. De a bukaresti találkozó bebizonyította, hogy a szabadság többé nem egyeseké, a kiválóságoké, hanem a széles néprétegé. A bukaresti találkozón a legemberibb, leggazdagabb szellem uralkodott és a tanácskozásokat, megbeszéléseket, baráti összejöveteleket csak egy szempont vezérelte: a kölcsönös támogatás, a kapcsolatok kimélyítése és a szabad vélemény nyilvánítás szelleme.

Mikor a vendégek eltávoztak, az állomáson Galaction Gala mondott utolsó „istenhozzádót”. Beszédének végén engedélyt kért arra, hogy megölelhessen Kereszturi Dezső közoktatásiügyi minisztert, úgy, mintha az egész magyar nemzetet ölelné magához. Meghatottan ölelték egymást át az óshajtó román papok, és a Magyar Köztársaság fiatal minisztere.

Dr. Groza Péter miniszterelnöknek igaza volt. Az Atheneul-Roman nem omlott be. A Kossuth-nóta egybeforrott a román vendéglátók baráti érzéseivel, mert a magyarok és a románok is egyet akarnak: Szabadságot, a nemzetek és nemzetiségek felszabadulását és a népek közötti kibékülést.

Vida Zoltán

A zsidóság és magyarság megbékéléséről beszélt Kohn Hillel dr. a székelyföldi zsidóság marosvásárhelyi értekezletén

(Marosvásárhely) A Székelyföld zsidóságának hivatott képviselői a marosvásárhelyi Zsidó Kulturháza nagygyűlésén vitatták meg az elhurcolásból visszatért zsidóság sorskérdéseit.

A nagygyűlésen megjelent Kohn Hillel, az ismert demokrata harcos, a Zsidó Demokrata Bizottságok tartományi elnöke is, aki nagy beszédben vázolta az erdélyi zsidóság és magyarság egymáshoz való viszonyát. Képviseltette magát továbbá a MNSZ marosvásárhelyi és marosmegyei szervezete is.

Charap Béla dr. marosvásárhelyi zsidó népközösségi elnök megnyitja után Kohn Hillel dr. emelkedett szólásra. Helyzetképet rajzolt az ország belső politikai és a nemzetközi helyzetéről, majd a visszatérő zsidóság megoldott és még elrendezetlen kérdéseit ismertette. Hangzott, hogy az európai zsidóság örökre eljegyezte magát a demokratikus haladásért vívott harcra.

Kohn Hillel ezután az erdélyi zsidóság és magyarság egymáshoz való viszonyát taglalta a legbiztosabb tárgyalatosság szellemében. Megállapította, hogy a két nép

között megmérgezett jóviszony a mindkét részről tanúsított megértéssel állítható helyre. Ezzel kapcsolatban örömmel emlékezett meg arról, hogy a marosvásárhelyi zsidóság a szanatórium átadásával és a magyar művelődési megnyitkozások támogatásával máris tanujelét adta bekülkenységének. Reméli, hogy a feléje nyújtott kezejéket a magyarság örömmel fogadja, mert a két népek együtt kell haladnia a népi demokrácia országútján.

A továbbiakban Kohn Hillel a zsidóságot közvetlen érintő CASBI-ügyet, a holtanyilváltások és örökösödési kérdések kérdéseit, az elhagyott zsidó javak részére felállítandó kormánybiztosság ügyét is ismertette, majd az erdélyi zsidóság ártétegeződésének szükségességéről beszélt.

Berner Mór kérte, hogy Marosvásárhely városa emlékművel örökítse meg az elhurcolt és vissza nem tért marosvásárhelyi 6000 zsidó emlékét. Ezután a helyi kiküldöttek beszámolóira került a sor. Az ülést Charap Béla dr. zárta be, aki a marosvásárhelyi Zsidó Otthon fokozottabb támogatására kérte fel a megjelenteket.

5000 méter vásznat osztanak ki Brassóban

(Brassó) A polgármesteri hivatal gazdasági osztálya közli, hogy rövidesen szétosztásra kerül 5000 méter amerikai vászon és 5000 méter finet vászon azok részére, akik sem gazdasági ellátó szervébe, sem szövetkezetekbe nincsenek beiratkozva. Az 5000 méter amerikai vászontól az „Aurora” szövetkezet fog szétosztani családokként 3 métert. A vászon ára méterenként 16.700 lej. Igénylő jegyek a

városháza épület 2. emelet, 27 számú szobájában vehetők át április 8—12-ig bezárólag a családító címlíster jegyek és személyazonossági igazolványának, valamint itt tartózkodási engedélyének felmutatásával egyidejűleg. A városháza által kibocsátott igénylőlap három napig érvényes.

A hátralévő 5000 méter finet vászon is rövidesen kiosztásra kerül.

Három tifuszos megbetegedés Csikmegyében

(Csikszerecsa, a N. E. tudósítójától.) Munkhogy a megében 3 tifuszos megbetegedés történt, Csikvármegye tisztifővosa rendfelfel adott ki a ragályos betegségek elterjedésének megakadályozása céljából.

A rendelet értelmében a tifuszgyanus egyéneket előzetes tetvenítés után a legközelebbi kórházban, vagy fertőtlenítő helyen el kell különíteni. Zárlat alá kell venni az olyan körzetet, ahol több megbetegedés történt. A zárlat alá vett családokat, azok lakásait, minden négy napban tetveníteni kell. Ugyancsak tetveníteni kell a cigánytelepek lakóit. Akik nem tetvesek, két nap után szabadon bocsáthatók.

Tilos a kóborlás és koldulás. A cigányok munkavállalás céljából csak a saját, vagy a szomszédos községekbe mehetnek. Aki a rendeletről eltér, amennyiben cselekménye súlyosabb elbírálás alá nem esik, az egészségügyi törvény szerint büntethető.

SZERVEZETI ÉLET

— A MNSZ brassómezei szervezete április 7-én, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel megyei intézőbizottsági gyűlést tart a z rveze Me ter-utca 16. szám alatti helyiségében.

— A MNSZ kolonyai szervezete hétfőn, április 8-án este fél 7 órai kezdettel tartja rendes heti taggyűlést a derestyei-ut székházában.

— A brassói MNSZ ifjusága hétfőn, április 8-án taggyűlést tart, melynek keretében László Dénes „Népi írók” címen tart előadást. Tagok megjelenése kötelező. Erdelődöket szívesen lát az ifjuság.

— A brassói magántisztviselők szakszervezetének kereskedelmi utazó szakosztálya április 7-én, vasárnap délelőtt 9 órakor rendes ülést tart a szakszervezet Lópiac 5. szám alatti helyiségében.

— A bór és cipészipari munkások szakszervezete április 8-án, délután fél 6 órai kezdettel rendkívüli közgyűlést tart a Szabadság-tér 26. szám alatti székházában, II. emelet.

— A brassói ruházati ipari munkások ifjusági szakosztálya április 7-én, vasárnap délelőtt 9 órakor közgyűlést tart a Szabadság-tér 26. szám alatti szakszervezeti székházában.

